

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. F.,** zastoupený advokátem Mgr. Romanem Seidlerem, se sídlem Na Jíkalce 13, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 5. 2004, sp. zn. 59 Az 519/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Ministerstvu vnitra **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Plzni. Tímto usnesením bylo zastaveno řízení o jeho žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 1. 4. 2003, č. j. OAM-2129/AŘ-2001, kterým byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 27. 8. 2001, č. j. OAM-2149/CU-02-C10-2001, jímž byla stěžovatelova žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí o zastavení řízení o jeho žalobě pro nedostatek odůvodnění a jeho nezákonnost.

Tuto nezákonnost stěžovatel shledává v tom, že krajský soud řízení zastavil podle ustanovení § 33 zákona o azylu, čímž podle stěžovatele porušil ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s. Stěžovatel uvádí, že byl tímto rozhodnutím zaskočen, neboť se údajně na adrese Š. 33 stále zdržuje, což může potvrdit i pronajímatel tohoto domu. Stěžovatel kritizuje skutečnost, že se krajský soud spolehl na sdělení Policie ČR či vycházel z databáze žalovaného, přitom právě z jeho pozice žalovaného v daném soudním řízení lze dovodit možné zpochybnění věrohodnosti tohoto sdělení. Dále stěžovatel namítá, že krajský soud nepostupoval důsledně v souladu s ustanovením § 42 odst. 1 s. ř. s., když nedoručoval přednostně soudním doručovatelem. Až poté, co by se pokusil doručit stěžovateli písemnost soudním doručovatelem, mohl údajně krajský soud požádat o doručení jiný orgán. Krajský soud neučinil vše potřebné pro zjištění stěžovatelova místa pobytu a nemohl tak řízení o jeho žalobě zastavit s odůvodněním, že se stěžovatel po dobu delší devadesáti dnů zdržoval na neznámém místě a tato skutečnost bránila rozhodnutí ve věci.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje toto usnesení zrušit a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 22. 5. 2001 na základě žádosti, v níž jsou jako důvody uvedeny stěžovatelovy potíže s věřiteli v zemi původu. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 31. 5. 2001. V tomto pohovoru stěžovatel také uvedl, že měl na Ukrajině finanční problémy, a proto si jezdil vydělávat do ČR, že přijel do ČR přes Polsko, kde mu nic nebránilo požádat o azyl, nicméně nevěděl, že může o azyl požádat i tam.

Žalovaný výše označeným rozhodnutím ze dne 27. 8. 2001 stěžovatelovu žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. V tomto rozhodnutí žalovaný konstatoval, že Polsko je ze stěžovatelova pohledu nutno považovat za bezpečnou třetí zemi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu a že za situace, kdy stěžovatel pobyl v Polsku několik hodin cestou do ČR a přišel tam do styku s cizineckou policií a celními úřady, měl požádat o azyl. Proto považoval žalovaný za adekvátní postupovat právě podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a žádost o azyl zamítnout, přičemž neshledal ani překážku vycestování či důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 nebo § 14 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel rozklad k ministrovi vnitra odůvodněný tím, že podle stěžovatelových informací měla jeho rodina na Ukrajině stále problémy s vyděrači, přičemž on sám dosud neměl dostatek peněz na zaplacení předmětného dluhu. Tento rozklad byl zamítnut výše označeným rozhodnutím ze dne 1. 4. 2003. V něm ministr vnitra uvedl, že po přezkoumání a zhodnocení podané žádosti dospěl ke stejnému závěru jako prvostupňový správní orgán.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, v níž pouze vyjádřil nesouhlas s napadeným rozhodnutím. V doplnění žaloby pak zopakoval obavy o bezpečnost svou i své rodiny z útoků mafie, která po něm požaduje splácení dluhu.

Krajský soud v Plzni zaslal stěžovateli výzvu k replice k vyjádření žalovaného a zároveň se jej dotázal na některé procesní záležitosti soudního řízení, zejména na to, zda souhlasí s rozhodnutím ve věci samé bez jednání. Tuto výzvu zaslal krajský soud nejprve dne 29. 7. 2003 poštou na stěžovatelovu adresu Š. 33, odkud se ovšem vrátila na krajský soud

po uplynutí lhůty pro uložení jako nedoručená (obálka na č. l. 20 soudního spisu). Proto se krajský soud pokusil tuto výzvu stěžovateli doručit prostřednictvím Policie ČR, oddělení cizinecké policie Plzeň - jih, ovšem ani tímto způsobem se ji nepodařilo doručit a Policie ČR odpověděla krajskému soudu, že šetřením zjistila, že stěžovatel se na uvedené adrese již delší dobu nezdržoval a jiné místo jeho pobytu nebylo známo. Proto se krajský soud dotázal i Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, evidenčního odboru, nicméně i tento policejní orgán přípisem ze dne 15. 12. 2003 uvedl, že stěžovatel byl naposledy hlášen na adrese Š. 33. Totéž vyplynulo i z dalšího přípisu téhož policejního orgánu ze dne 25. 2. 2004, stejně jako z evidenční databáze žalovaného. Z přípisu Policie ČR, oddělení cizinecké policie Plzeň - jih, ze dne 20. 4. 2004 pak opět vyplynulo, že tato adresa je stěžovatelovou poslední hlášenou adresou, stěžovatel se na ní nicméně již delší dobu nezdržoval. S ohledem na tyto zjištěné skutečnosti postupoval krajský soud podle ustanovení § 33 zákona o azylu a řízení zastavil svým usnesením ze dne 4. 5. 2004 napadeným touto kasační stížností. V něm konstatoval, že v období od 18. 11. 2003, kdy krajskému soudu došlo prvé sdělení Policie ČR, Oddělení cizinecké policie Plzeň - jih o neúspěšném doručení soudní zásilky stěžovateli, do 20. 4. 2004, kdy bylo doručeno další obdobné sdělení tohoto orgánu, nebylo známo místo stěžovatelova pobytu a tato skutečnost bránila pro jeho nespolupráci se soudem rozhodnutí ve věci. Usnesením ze dne 5. 5. 2004 pak ustanovil stěžovateli také opatrovnici, paní M. B.. Stěžovatel se posléze dostavil na krajský soud a dne 28. 5. 2004 převzal rozhodnutí o zastavení řízení, jež následně napadl kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Plzni v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Podle ustanovení § 33 zákona o azylu soud zastaví řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí v azylové věci, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení azylu a tato skutečnost brání nejméně po dobu 90 dnů rozhodnutí ve věci. Úkolem Nejvyššího správního soudu je proto v daném případě přezkoumat, zda krajský soud dostatečně zjistil všechny skutečnosti podstatné pro zjištění místa pobytu stěžovatele a zda postupoval v souladu s těmito zjištěními. Přitom platí, že pokud krajský soud postupoval správně a vyvinul požadované úsilí ke zjištění místa pobytu stěžovatele, nestačí k nezákonnosti jeho usnesení o zastavení řízení sám fakt, že se stěžovatel následně „znovuobjeví“, leda by prokázal pochybení krajského soudu při doručování či zjišťování jeho místa pobytu. Jiný výklad tohoto ustanovení by totiž stavěl neúspěšné žadatele o azyl do pozice, v níž by pouhým ignorováním

soudních obsílek a následným napadáním rozhodnutí o zastavení řízení mohli neúměrně prodlužovat soudní řízení jako celek. Takový výklad by šel zcela proti smyslu daného ustanovení, jímž je umožnit soudům nezabývat se meritorně žalobami ve věci azylu těch žalobců, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů české veřejné moci, tzn. žalobců, o nichž by již bylo nadbytečné rozhodovat, neboť již pravděpodobně nejsou v dosahu jurisdikce ČR.

Nejprve se tedy Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda krajský soud dostatečně zjistil podstatné skutečnosti o pobytu stěžovatele. Krajský soud se výše popsaným způsobem neúspěšně snažil stěžovateli doručit procesní zásadní výzvu a poté zjistit stěžovatelovo místo pobytu, a to jak z evidence žalovaného, tak opakovaně prostřednictvím Policie ČR, oddělení cizinecké policie Plzeň - jih a Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, evidenčního odboru. Informace od všech těchto orgánů vedly ke shodnému závěru, a sice že byl stěžovatel naposledy hlášen právě na adrese Š. 33, ovšem že se na této adrese již dlouhodobě nezdržoval. Prvá z podmínek zastavení řízení podle předmětného ustanovení zákona o azylu tak byla splněna.

Zároveň uplynula i požadovaná 90-denní lhůta, po níž bránila nezvěstnost stěžovatele rozhodnutí ve věci. Skutečnost uplynutí lhůty je dána tím, že ode dne 23. 5. 2003, kdy bylo stěžovatelem podáno doplnění žaloby - což byl poslední úkon, kterým se stěžovatel vůči soudu projevil; resp. od 30. 7. 2003, kdy se krajskému soudu nepodařilo pro stěžovatelovo nepřebírání pošty na dané adrese doručit jeho výzvu, do vydání napadeného usnesení krajského soudu dne 4. 5. 2004 uplynulo více než 90 dní. Fakt, že po tuto dobu bránila stěžovatelova nedosažitelnost rozhodnutí ve věci, vyplývá především z toho, že mu nemohl být doručen přípis ze dne 22. 7. 2003 (č. l. 18 - 19), kterým krajský soud chtěl stěžovateli zaslat vyjádření žalovaného k případné replice, dále jím stěžovatele vyzval k vyjádření ohledně rozhodování bez nařízení jednání (a ohledně nutnosti tlumočení jednání) a kterou stěžovateli soud také sděloval možnost namítnout podjatost jmenovaných soudců, kteří měli v této věci rozhodovat. Protože předmětný přípis nemohl být stěžovateli doručen, neboť nebylo možno zjistit jeho místo pobytu, bránila tato skutečnost rozhodnutí ve věci. Byly tak splněny všechny náležitosti pro to, aby bylo řízení krajským soudem zastaveno.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že se stěžovateli v kasační stížnosti nepodařilo prokázat tvrzenou nezákonnost napadeného rozhodnutí o zastavení řízení ani nedostatečnost jeho odůvodnění. Nejvyšší správní soud nereflektuje na stěžovatelovu námitku, že je věrohodnost informací získaných od Policie ČR, respektive z evidenční databáze žalovaného, zpochybněna tím, že jsou tyto orgány řízeny ministrem vnitra, který vydal napadené rozhodnutí. Jedná se o pouhé ničím nedoložené tvrzení, kterým stěžovatel těmto orgánům podsouvá nesprávný (ať už nedbalostně či úmyslně) výkon jejich funkce, a to funkce evidenční, která jen velmi nepřímo souvisí s rozhodovací činností žalovaného v azylových věcech. Přitom tato nesouvislost funkcí a značná automatizovanost evidenčních systémů pobytu cizinců nezakládá důvod k domněnce, že by mohly být žalovaným manipulovány ve stěžovatelův neprospěch.

Odmítnout je třeba i stěžovatelovu námitku, že krajský soud pochybil, když se nepokusil stěžovateli doručovat pomocí soudního doručovatele. Ze stěžovatelem uváděného ustanovení § 42 odst. 1 s. ř. s. vyplývá: *„Soud doručuje písemnosti soudním doručovatelem, prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Ukáže-li se toho potřeba, může soud požádat o doručení i jiný státní orgán.“* Z takové konstrukce doručování ovšem nevyplývá

přednostnost doručování soudním doručovatelem, jak mylně uvádí stěžovatel. Vyplývá z něj, že soud má pro doručování využívat typicky tři rovnocenné způsoby, které jsou vyjmenovány v první větě citovaného ustanovení. Krajský soud si z nich vybral doručování prostřednictvím držitele poštovní licence a tímto způsobem poslal výzvu poprvé. Námitka, že krajský soud nepoužil soudního doručovatele, je přitom stejně irelevantní jako případná výtka nepoužití veřejné datové sítě či doručení prostřednictvím držitele zvláštní poštovní licence. Poté, co se doručování prostřednictvím držitele poštovní licence ukázalo být neúčinným a objevila se tedy potřeba požádat o doručení jiný státní orgán, požádal krajský soud o doručení Policii ČR, která ovšem při doručování také neuspěla. Z toho krajský soud společně z další obsáhlou skupinou informací usoudil, že stěžovateli není možno předmětnou písemnost doručit.

Za takovéhoto stavu nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než konstatovat, že krajský soud postupoval při zjišťování místa pobytu stěžovatele správně a že ani z informací obsažených v kasační stížnosti nevyplynul opak. Nelze shledat ani to, že by krajský soud svůj postup nepopsal v napadeném usnesení dostatečně a založil tak jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek odůvodnění.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se Ministerstvu vnitra nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. května 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu